

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра міжнародних економічних відносин та фінансів

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансова біржова діяльність

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

бакалавр
молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору 2018

галузі знань

29 Міжнародні відносини
шифр і назва галузі знань

спеціальності

292 Міжнародні економічні відносини
шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Міжнародний бізнес
назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

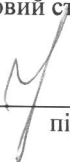
вибіркова
обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник:

Пустовгар Світлана Анатоліївна,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів, кандидат економічних наук
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

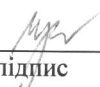

підпис

С. А. Пустовгар
ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Колупаєва Іріна Володимирівна,
завідувач кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів, доктор економічних наук,
професор
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

І. В. Колупаєва
ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин та фінансів
назва кафедри

протокол від 20.09.2019 р. № 4.

Зав. кафедри

підпис

І. В. Колупаєва
ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 20.09.2019 р. № 3.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко
ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансова біржова діяльність» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини.

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, глибоке та ґрунтовне засвоєння ними основних засад функціонування світових фінансових ринків та бірж, формування цілісної системи знань про проблеми та перспективи їх розвитку, вміння приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організована сукупність економічних відносин, які виникають між фізичними, юридичними особами, державою в процесі розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів, формування централізованих фондів грошових коштів.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Просторова економіка», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна торгівля», «Міжнародний бізнес» та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Міжнародні стратегії економічного розвитку», «Організація зовнішньоторговельних операцій».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність навчатися та застосувати набуті знання та навички в практичній діяльності;

ЗК 2. Уміння аналізувати та систематизувати інформацію, використовуючи програмні пакети загального та спеціального призначення;

ЗК 3. Здатність до креативного, аналітичного та логічного мислення у професійній діяльності;

ЗК 4. Уміння у стислій та доступній формі доносити матеріал, ідеї, висновки у сфері професійної діяльності;

ЗК 8. Здатність приймати управлінські рішення у сфері міжнародного бізнесу в умовах глобалізації.

фахових компетентностей:

ФК 3. Здатність до підготовки та укладання зовнішньоекономічного контакту суб'єктом підприємницької діяльності;

ФК 4. Здатність і готовність аналізувати та прогнозувати стан та розвиток міжнародного бізнесу в умовах посилення міжнародної конкуренції;

ФК. 5. Здатність брати участь у міжнародних бізнес-проектах;

ФК. 6. Здатність до аналізу впливу міжнародних економічних відносин на результати фінансово-господарської діяльності суб'єкта зовнішньоекономічних відносин;

ФК 7. Здатність до оцінювання реальних та потенційних зовнішніх загроз безпеці суб'єкту міжнародних відносин та визначення шляхів зменшення їх рівня;

ФК 8. Здатність брати участь у моніторингу кон'юнктури світових ринків для оцінки стану експортного потенціалу суб'єктів міжнародних відносин;

ФК 9. Здатність обґрунтувати власну думку щодо застосування форм міжнародного бізнесу при виходу підприємства на зовнішні ринки;

ФК 10. Здатність застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародного бізнесу;

ФК 12. Здатність розуміти та аналізувати фінансову, бухгалтерську та іншу інформацію, яка міститься у звітності підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність;

ФК 15. Здатність до дослідження стану та перспектив розвитку міжнародних ринків товарів та послуг з використанням сучасних знань про методи, форми та інструменти реалізації стратегій в міжнародному бізнесі.

програмних результатів навчання:

ПРН 5. Уміння здійснювати і розвивати комунікації із зарубіжними партнерами шляхом проведення ділових переговорів та прийому офіційних делегацій;

ПРН 6. Уміння здійснювати моніторинг сучасних міжнародних

фінансових ринків з застосуванням інформаційно-аналітичного інструментарію;

ПРН 7. Уміння аналізувати кон'юнктуру світових ринків товарів та послуг, ілюструвати результати оцінювання, розробляти рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

ПРН 9. Уміння визначати особливості укладання валютних угод та розраховувати різні види валютних курсів;

ПРН 10. Уміння здійснювати просування на світові ринки конкурентоспроможної продукції вітчизняних підприємств;

ПРН 12. Уміння здійснювати аналіз та оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів тощо) з метою оцінки їх конкурентних переваг.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Місце фінансового ринку в фінансовій системі. Передумови виникнення фінансового ринку. Сутність фінансового ринку, його структура. Ринок капіталу та ринок грошей. Принципи та функції фінансового ринку. Суб'єкти та об'єкти фінансового ринку. Професійні учасники фінансового ринку. Інституційна складова фінансового ринку. Роль фінансового ринку в економіці.

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Необхідність та основні завдання регулювання фінансового ринку. Мета та форми здійснення державного регулювання фінансового ринку. Органи державного регулювання діяльності фінансових установ. Банківське регулювання та банківський нагляд. Державна політика на валютному ринку. Валютна інтервенція. Саморегульовані організації фінансових посередників.

Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва

Поняття фінансового посередництва. Функції фінансових посередників. Класифікація фінансових посередників. Суб'єкти банківської системи. Ощадні і кредитні асоціації. Банківські об'єднання. Небанківські фінансово-кредитні інститути. Лізингові та факторингові компанії. Кредитні спілки. Контрактні фінансові інститути. Інститути спільного інвестування. Позичково-ощадні асоціації. Страхові компанії. Фінансові компанії. Посередники депозитарно-клірингової системи. Депозитарії, зберігачі, реєстратори.

Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій

Поняття та функції фондової біржі. Учасники фондової біржі. Професійна діяльність на фондових біржах. Умови допуску цінних паперів до котирування на фондовій біржі. Біржові операції та їх класифікація. Біржова угода. Поняття біржових індексів і методи їх визначення.

Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС

Призначення і особливості організації Української біржі та Першої фондової торгівельної системи. Функції, інструменти, що торгуються на Українській біржі та фондовій біржі ПФТС. Лістинг фінансових інструментів. Обсяги торгів акціями на облігаціями внутрішньої державної позики на фондових біржах України. Порядок розрахунку та сучасна динаміка індексу UX та індексу ПФТС. Фактори, що впливають на динаміку індексів та обсяги торгів.

Тема 6. Світові фондові біржі

Характеристика та особливості функціонування світових фондових бірж. Найвпливовіші фондові біржі світу. Капіталізація фінансових інструментів, що торгуються на Нью-Йоркській фондовій біржі. Індeksi Доу-Джонса і NYSE Composite. Умови торгівлі на Нью-Йоркській фондовій біржі. Порядок

розрахунку індексу NASDAQ та особливості функціонування фондової біржі. Токійська та Лондонська фондові біржі.

Тема 7. Валютні біржі

Перешкоди на шляху функціонування валютних бірж в Україні. Міжнародний міжбанківський ринок FOREX. Котирування валюти на ринку. Крос-курс. Валютні опціони. Девальвація і ревальвація національної валюти: наслідки для реального та фінансового сектору.

Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз

Основні теорії прогнозування цін на ринку цінних паперів. Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів. Показники, що використовуються при фундаментальному аналізі. Рейтинг цінних паперів. Технічний аналіз ринку цінних паперів. Основні теорії та принципи технічного аналізу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	18	4		4		10												21						21
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	16	4		4		8												23	2					21
Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	20	6		6		8												23	2					21
Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій	20	6		6		8												23			2			21
Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС	16	4		4		8												21						21
Тема 6. Світові фондові біржі	20	6		6		8												21						21
Тема 7. Валютні біржі	20	6		6		8												23			2			21
Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз	20	6		6		8												25	2		2			21
Курсова робота	30					30																		
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	42		42		96												180/6	6		6			168

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття							42	
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття							42	
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота							30	
	Самостійна робота студентів							66	
	Усього годин							180	
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття			4	2				
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття			2	4				
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів			84	84				
	Усього годин			90	90				

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	Сутність фінансового ринку	2			
	Функції фінансового ринку	2			
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	Органи державного регулювання фінансового ринку	2			2
	Регулювання діяльності організованих фінансових ринків	2			
Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	Поняття фінансового посередництва	2			2
	Класифікація фінансових посередників	2			
	Посередники депозитарно-клірингової системи	2			
Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій	Поняття та функції фондової біржі	2			
	Умови допуску цінних паперів до котирування на фондовій біржі	2			
	Біржові операції та їх класифікація	2			
Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС	Призначення і особливості організації Української біржі та Першої фондової торгівельної системи	2			
	Функції, інструменти, що торгуються на Українській біржі та фондовій біржі ПФТС	2			
Тема 6. Світові фондові біржі	Характеристика та особливості функціонування світових фондових бірж	2			
	Капіталізація фінансових інструментів, що торгуються на Нью-Йоркській фондовій біржі	2			
	Порядок розрахунку індексу NASDAQ та особливості функціонування фондової біржі	2			
Тема 7. Валютні біржі	Перешкоди на шляху функціонування валютних	2			

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
	бірж в Україні				
	Міжнародний міжбанківський ринок FOREX	2			
	Девальвація і ревальвація національної валюти: наслідки для реального та фінансового сектору	2			
Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз	Основні теорії прогнозування цін на ринку цінних паперів	2			2
	Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів	2			
	Технічний аналіз ринку цінних паперів	2			
Усього		42			6

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=669#section-2>.

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	Сутність фінансового ринку	2			
	Функції фінансового ринку	2			
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	Органи державного регулювання фінансового ринку	2			
	Регулювання діяльності організованих фінансових ринків	2			
Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	Поняття фінансового посередництва	2			
	Класифікація фінансових посередників	2			
	Посередники депозитарно-клірингової системи	2			
Тема 4. Поняття фондової біржі та	Поняття та функції фондової біржі	2			2

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
біржових операцій	Умови допуску цінних паперів до котирування на фондовій біржі	2			
	Біржові операції та їх класифікація	2			
Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС	Призначення і особливості організації Української біржі та Першої фондової торгівельної системи	2			
	Функції, інструменти, що торгуються на Українській біржі та фондовій біржі ПФТС	2			
Тема 6. Світові фондові біржі	Характеристика та особливості функціонування світових фондових бірж	2			
	Капіталізація фінансових інструментів, що торгуються на Нью-Йоркській фондовій біржі	2			
	Порядок розрахунку індексу NASDAQ та особливості функціонування фондової біржі	2			
Тема 7. Валютні біржі	Перешкоди на шляху функціонування валютних бірж в Україні	2			2
	Міжнародний міжбанківський ринок FOREX	2			
	Девальвація і ревальвація національної валюти: наслідки для реального та фінансового сектору	2			
Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз	Основні теорії прогнозування цін на ринку цінних паперів	2			2
	Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів	2			
	Технічний аналіз ринку цінних паперів	2			
Усього		42			6

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=669#section-4>.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання, які пропонуються для самостійного вивчення:

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Історичний аспект становлення та розвитку фінансового ринку. Організаційна структура фінансового ринку.

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Роль держави в діяльності фінансового ринку. Елементи інфраструктури фінансового ринку. Мету державного регулювання фінансового ринку.

Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва

Діяльність, спрямована на спільне інвестування коштів. Основні типи інвестиційних компаній. Основні обмеження на вкладення коштів інвестиційних фондів. Трасти та інші інститути спільного інвестування. Необхідні умови здійснення спільного інвестування вітчизняними інвестиційними фондами та компаніями.

Тема 4. Поняття фондової біржі та біржових операцій

Історія виникнення ф'ючерсів та форвардів, хеджування та спекуляція за їх допомогою. Відсотковий, валютний та товарний своп. Одноперіодні опціони кол та пут. Хеджування за допомогою опціонів. Змішані відсоткові опціони.

Тема 5. Українська біржа та фондова біржа ПФТС

Система довірчого управління портфелем цінних паперів. Характеристика діяльності контрактних фінансових інститутів на фондовому ринку.

Тема 6. Світові фондові біржі

Фондова біржа Сан-Паулу. Австралійська фондова біржа. Швейцарська біржа.

Тема 7. Валютні біржі

Форвардні конверсійні операції. Котирування курсів спот. Валютний курс за безготівковими міжбанківськими угодами.

Тема 8. Фундаментальний і технічний аналіз

Індекс відносної сили RSI. Лінії та рівні підтримки (support) і опору (resistance). Сходження/розбіжність ковзних середніх.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Навчальним планом передбачено виконання курсової роботи студентами денної форми навчання. Порядок її виконання та критерії оцінювання наведено у відповідних методичних вказівках [1]

Організація курсового проектування регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про організацію виконання та захисту курсових робіт (проектів);

- Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у творах працівників і здобувачів вищої освіти Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)									Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за темами									
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
2021/2022	60	6	6	8	8	8	8	8	8	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)			Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за видами активності			
		вид 1	вид 2		
2019/2020	60	50	10	40	100

Види активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру:

1. Самостійне опрацювання тестів відповідно до тем дисципліни.
2. Відвідування аудиторних занять.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання аудиторної роботи, експрес-опитування, виконання письмових контрольних робіт, оцінювання доповіді;
- для студентів заочної форми навчання: оцінювання аудиторної роботи, оцінювання результатів самостійного вирішення практичних завдань, виконання робіт аналітичного спрямування.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми дисципліни (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів та захист курсової роботи (окрема оцінка).

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**10.1. Основні джерела інформації**

1. Пустовгар С. А. Фінансова біржова діяльність : методичні вказівки до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» / С. А. Пустовгар. – Харків, 2019. – 16 с. – Рукопис.

2. Близнюк О. П. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник / О. П. Близнюк, О. М. Іванюта. – Харків : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2017. – 255 с. – Також доступний: http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1711/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1_%D0%A0%D0%A4%D0%9F_2017.pdf

3. Еш С. М. Ринок фінансових послуг : підручник / С. М. Еш. – Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 400 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

4. Інформація про торги [Електронний ресурс] // Українська біржа : [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.ux.ua/>. – Станом на 02.09.2019. – Назва з екрану.

5. Онищенко В.О. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник / В. О. Онищенко, Т. М. Завора. – Полтава : Полтавський національний технічний університет, 2017. – 409 с.

6. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник / за загальною редакцією Д. І. Деми. – Київ : Алерта, 2013. – 376 с.